

Схвалено на засіданні педагогічної ради
(протокол № 6 від 28 серпня 2025р.)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Ліцею №291

Л.Дударенко

Наказ № 29-о від «28» серпня 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
учасників освітнього процесу Ліцею №291
Дарницького району міста Києва

КИЇВ – 2025

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі Положення) Ліцею №291 Дарницького району міста Києва (далі Ліцей) є нормативним актом, спрямованим на забезпечення надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти з дотриманням етичних норм процесу навчання й виховання та професійного спілкування між педагогічними працівниками, здобувачами освіти та їх батьками.

1.2. Положення розроблено на підставі:
Конституції України;
Конвенції ООН про права дитини;
Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 року № 2145- VIII, ст.42);
Закону України «Про загальну середню освіту» (від 28 вересня 2017 року №2145-19);
Закону України «Про Академічну доброчесність» від 30.08.2022 №13(18);
Закону України «Про запобігання корупції» (від 4 березня 2020 року №524- IX);
Закону України «Про авторські та суміжні права» (від 23 грудня 1993 року №3792-XII [1]);
Національної доктрини розвитку освіти (від 17 квітня 2002 року N 347/2002);
Статуту Ліцею;
Правил внутрішнього розпорядку Ліцею та ін.

1.3. Головна мета Положення полягає в дотриманні високих професійних стандартів освітньої, методичної, виховної, превентивної діяльності Ліцею, підтримці доброчесних стосунків між об'єктами і суб'єктами освітнього процесу та для запобігання порушення положень академічної доброчесності; сприяння формуванню моральних цінностей і якостей особистості, поваги до учасників освітнього процесу, відповідальності й взаємодопомоги в освітньому середовищі.

1.4. Учасники освітнього процесу зобов'язуються дотримуватися норм даного Положення з усвідомленням особистої відповідальності за належне виконання покладених обов'язків та вибудовування атмосфери високої моралі для організації освітнього процесу Ліцею, розвитку чеснот – найкращих якостей особистості, засвоєнні норм і правил суспільної моралі в процесі здобуття освіти.

1.5. Кожен учасник освітнього процесу наділений правом вільного вибору власної громадської позиції, яка проголошується відкрито при обговоренні рішень та внутрішніх документів.

1.6. Норми даного Положення закріплюють правила поведінки в освітній, науково-методичній, виховній, превентивній діяльності учасників освітнього процесу Ліцею.

II ПОНЯТТЯ «ДОБРОЧЕСНІЙСТЬ» ТА «АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ», ПРИНЦИПИ, ЕТИЧНІ НОРМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЛІЦЕЇ

2.1. Добродесність – «це висока моральна чистота, чесність» (Академічний тлумачний словник української мови, Т.2, с.326), що передбачає дотримання особистістю найкращих стандартів високиморальної поведінки в будь-якій сфері життєдіяльності і в освітньому процесі зокрема. Добродесність – це конгломерат чеснот – найкращих рис особистості (Академічний тлумачний словник української мови, Т.11, с.316.).

2.2. Академічна добродесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил провадження академічної діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників (суб'єктів) такої діяльності та спрямовані на забезпечення довіри до результатів навчання, досліджень та творчості. Академічна добродесність є засадничою цінністю, на якій ґрунтуються відносини в академічному та освітньому середовищі (Закон України «Про Академічну добродесність» від 30.08.2022 №13(18), Ст.1).

Міжнародний центр академічної добродесності визначає академічну добродесність як дотримання п'яти засадничих цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності, які мають демонструвати педагоги та здобувачі освіти в процесі надання освіти та її отримання.

2.3. Заклади освіти, наукові установи незалежно від підпорядкування та форми власності зобов'язані встановлювати власні політику та процедури забезпечення академічної добродесності, що відповідають положенням Закону України «Про Академічну добродесність» та іншим нормативно-правовим актам, як складовим академічної культури закладу освіти та системи внутрішнього забезпечення якості освіти, дотримуватися їх у своїй діяльності та оприлюднювати на офіційному сайті.

2.4. Політика і процедури забезпечення академічної добродесності, а також їх реалізація в Ліцеї №291 мають наміри:

- мінімізувати можливості для порушення академічної добродесності;
- практикувати заохочення дотримання вимог академічної добродесності всіма учасниками освітньої діяльності;
- забезпечити дієве реагування на факти порушення академічної добродесності.

Також політика та процедури забезпечення академічної добродесності визначаються внутрішніми нормативними документами закладу освіти, що затверджуються колегіальним органом управління за погодженням з органом самоврядування здобувачів освіти Ліцею.

2.5. Внутрішніми нормативними документами Ліцею слід визначати:

- інституційну політику Ліцею в сфері забезпечення академічної доброчесності та заходи, що вживаються для її реалізації;
- організаційну систему забезпечення академічної доброчесності, (порядок формування, функції та повноваження спеціальних органів з питань дотримання академічної доброчесності, а також розподіл функцій та відповідальності між посадовими особами Ліцею);
- процедури виявлення та розгляду випадків порушення академічної доброчесності, реагування на них з урахуванням вимог Закону України «Про Академічну доброчесність».

2.6. Встановлення адміністрацією Ліцею додаткових вимог щодо забезпечення академічної доброчесності, здійснення заходів з метою популяризації її дотримання. Неспроможність адміністрації Ліцею реагувати на виявлені порушення академічної доброчесності та протидіяти їм вважатиметься порушенням академічної доброчесності й матиме наслідки, передбачені Законом України «Про Академічну доброчесність».

2.7. Для забезпечення дотримання академічної доброчесності Ліцей керується низкою принципів:

Гуманізму – визнання цінності й неповторності кожної особистості, формування в здобувачів освіти найвищих моральних і соціальних якостей, що дозволяють кожному здійснювати самореалізацію на підґрунті суспільних цінностей;

Цілісності – розуміння доброчесності як частини шкільної культури здобувачів освіти і педагогів;

Системності – запровадження складових доброчесності в програму навчання на усіх рівнях: уроках, позаурочної та виховної діяльності, побудові міжособистісних стосунків у колективі;

Науковості – відображення в змісті освіти новітніх досягнень науки, техніки, технологій з відповідністю змісту навчальної дисципліни стану розвитку певної науки; передбачення розкриття причинно-наслідкових зв'язків явищ, процесів, подій, включення в засоби навчання науково перевірених знань, які відповідають сучасному рівню розвитку науки;

Інтерактивності – залучення здобувачів освіти в академічний процес не тільки теоретично, а й практично;

Професіоналізму та професійної компетентності педагогів – сукупності їх особистісних якостей, загальної культури, кваліфікаційних знань, умінь, педагогічної майстерності;

Особистісного прикладу – демонстрації педагогами власної доброчесної поведінки в освітньому та виховному процесах;

Партнерства і взаємодопомоги – багаторівневої співробітництва, солідарності, доброзичливості й позитивного ставлення до усіх учасників освітнього процесу; демократичному та гуманному ставленні педагогів до здобувачів освіти, забезпеченні права на повагу, власну гідність; об'єднанні прагнення педагогів навчати й учнів навчатися;

Дотриманні законності й верховенства права – рівності усіх учасників освітнього процесу перед законом, здійснення відповідного покарання за умови його порушення;

Відкритості й прозорості – права учасників освітнього процесу на вільний доступ до інформації;

Свободи та людської гідності – визнання права учасників освіти на свободу поглядів та гідність кожного, не зважаючи на різницю поглядів тощо.

2.8. Академічна доброчесність ґрунтується на засадах академічної чесності учасників освітнього процесу, які стосовно колективу педагогів Ліцею полягають у:

- дотримання норм чинного законодавства України загалом та в сфері освіти зокрема;

- прикладі доброчесної поведінки педагогів Ліцею (дотримання чесності, справедливості й об'єктивності в усіх аспектах педагогічної діяльності, демонстрація зразків високоморальної поведінки й академічної порядності стосовно ліцеїстів і їх батьків);

- об'єктивність і безпристрасність в оцінюванні результатів навчання ліцеїстів (здійснення оцінювання виключно за встановленими критеріями, без суб'єктивності й упередженості, виключення фаворитизму й особистих симпатій в оцінюванні, недопуск тиску з боку адміністрації, батьків або самих ліцеїстів);

- чесність в академічній діяльності (виключення фальсифікацій результатів навчання ліцеїстів);

- етична поведінка й повага до інтелектуальної власності (дотримання авторських прав у використанні навчальних матеріалів, заохочення ліцеїстів до самостійного пошуку знань і розвитку критичного мислення);

- добропорядність в стосунках з ліцеїстами, колегами, батьками здобувачів освіти (практика педагогічної взаємодії на основі поваги, довіри, чесності, виключення дискримінації, упередженості, некоректності або неетичної поведінки, дотримання заборони розголошення особистих даних та конфіденційної інформації про ліцеїстів);

- відповідальність за якість навчання (підвищення професійного рівня та запровадження сучасних методів навчання, уникнення формального підходу до освітнього процесу, увага до розвитку здобувачів освіти);

- протидія академічним порушенням в Ліцеї (виявлення й припинення випадків списування й плагіату, нечесної поведінки в середовищі ліцеїстів, створення умов, які виключають можливість академічної нечесності, а саме варіативність завдань, контроль джерел, прозорість екзаменаційного процесу).

2.9. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- чесність в навчальній діяльності ліцеїстів (самостійне виконання завдань без списування й використання заборонених джерел, відмова від фальсифікації даних);

- самостійність і відповідальність здобувачів освіти (повага праці інших учасників освітнього процесу, усвідомлення особистої відповідальності

ліцеїстів за результати навчання, своєчасна здача академічних робіт у повній відповідності до вимог педагогів Ліцею);

- заборона на плагіат (використання лише власних думок і аргументів, коректне оформлення посилань на використані джерела, відповідальність за видавання чужої роботи за свою);

- повага до інтелектуальної власності (дотримання авторських прав у написанні рефератів, доповідей, есе тощо);

- повага до інтелектуальної власності;

- справедливість і об'єктивність (дотримання принципів чесної конкуренції в навчанні, відмова від отримання переваги за рахунок обману, підтримка справедливості в груповій роботі, рівномірний розподіл внеску кожного ліцеїста);

- етична поведінка здобувачів освіти (повага до педагогів та однокласників та до їх праці);

- відповідальне використання інформації (перевірка достовірності інформації, уникнення дезінформації у використанні академічних ресурсів).

2.9. Згідно статті 42 п.4 Закону України «Про освіту» порушеннями академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат, часткове або повне оприлюднення результатів навчання, отриманих іншими способами окрім як результатів власного дослідження ліцеїстів, видання чужих результатів роботи як своїх;

- самоплагіат, часткове або повне оприлюднення власних раніше оприлюднених результатів роботи як нових;

- фабрикація, вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

- списування, виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо), окрім дозволених для використання, повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, самостійної, індивідуальної тощо);

- обман, надання заздалегідь неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу;

- хабарництво, надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального чи нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- зловживання впливом, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання державних функцій (оцінювання, фальсифікація балів, підвищення освітнього рівня здобувача);

- приватний інтерес, будь-який майновий чи немайновий інтерес відповідальної особи;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.10. Заходи заохочення ліцеїстів та педагогів щодо добросовісного дотримання академічної доброчесності:

- публічне визнання (подяка адміністрації Ліцею);
- занесення до списку «Зразковий ліцеїст», «Чесний педагог»;
- стимулюючі бонуси для ліцеїстів (отримання додаткових балів ліцеїстами за активну участь в освітніх проєктах, надання можливості репрезентувати Ліцей на освітніх конференціях, олімпіадах);
- нагородження сертифікатами та грамотами ліцеїстів і педагогів «За академічну доброчесність», «За добросовісне навчання» тощо;
- рекомендації від педагогів та адміністрації Ліцею (позитивні характеристики ліцеїстів та рекомендації для стажування, участі в конкурсах тощо);
- доступ до привілеїв (надання можливості брати участь в ексклюзивних освітніх програмах, проєктах, стажуванні, преміювання педагогів за добросовісну працю й запровадження сучасних ефективних методик навчання, можливість для педагогів брати участь в престижних педагогічних конкурсах і проєктах).

2.11. Виконання вимог академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- дотримання норм чинного законодавства України загалом та в сфері освіти зокрема;
- дотримання етичних норм та норм суспільної поведінки;
- повагу до учасників освітнього процесу – педагогів, учнів, їх батьків та осіб, що їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національної та расової приналежності, походження, мови спілкування, релігійних вірувань, місця проживання, соціального й майнового статусу та інших обставин;
- об'єктивне й неупереджене оцінювання знань та умінь здобувачів освіти;
- якісне, вчасне та результативне виконання функціональних обов'язків;
- впровадження в навчальну діяльність інноваційних методів;
- обов'язкову присутність та активну участь у засіданнях педагогічної ради;
- колективну відповідальність за прийняття управлінських рішень;
- підвищення професійної кваліфікації відповідно до законодавчих вимог;
- конфіденційність інформації відповідно до вимог та надання достовірної інформації;
- уникнення конфлікту інтересів;
- збереження, поліпшення та раціональне використання навчально-методичної бази;
- дотримання норм про авторські права;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності;
- вчасне повідомлення адміністрації Ліцею про порушення.

2.12. Виконання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- дотримання етичних норм та норм суспільної поведінки, виконання правил внутрішнього розпорядку Ліцею, дотримання Правил поведінки здобувачів освіти Ліцею;
- повагу до педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- відмову від списування в третіх осіб та відмову у наданні можливості списувати третім особам;
- регулярне відвідування навчальних занять, окрім випадків, викликаних поважними причинами для пропуску;
- використання перевірених і достовірних джерел інформації та грамотне посилання на них;
- уникнення фальсифікації та фабрикації інформації;
- відмову від пропозиції дати хабара за отримання переваг у навчальній діяльності;
- відмову від заохочення будь-якими способами зміни академічної оцінки;
- утвердження позитивного іміджу закладу освіти та його традицій;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності;
- вчасне повідомлення адміністрації Ліцею про порушення.

ІІІ ЗАХОДИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ, ВИЯВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Основні інструменти контролю додержання академічної доброчесності в освітній діяльності Ліцею передбачають комплекс превентивних заходів:

- ознайомлення учасників освітнього процесу з даним Положенням (оприлюднення на сайті Ліцею, розповсюдження інформаційних листівок, оформлення стенду та класних куточків);
- інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання правил академічної доброчесності;
- забезпечення адміністрацією закладу освіти ознайомлення нових педагогічних працівників з цим Положенням;
- забезпечення адміністрацією закладу освіти проведення превентивних заходів (тренінгів, практикумів, консультацій та інших колективних та індивідуальних форм) навчання співробітників щодо отримання норм академічної доброчесності;
- спонування педагогічних працівників до розробки методичних матеріалів та публікацій з питань дотримання правил академічної доброчесності;

- ознайомлення педагогічних працівників закладу освіти з сервісами безкоштовної перевірки робіт на плагіат;
- налагодження просвітницької та роз'яснювальної роботи зі здобувачами освіти та їх батьками про наслідки порушення ними правил академічної доброчесності;
- посилення контролю учителів-предметників, керівників секцій Малої академії наук, голів методичних об'єднань щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- створення Комісії закладу освіти з попередження порушення правил академічної доброчесності;
- залучення до попередження порушень академічної доброчесності представників учнівського самоврядування;
- проведення анкетування учасників освітнього процесу на предмет порушення академічної доброчесності;
- сприяння впровадженню сучасних технологій боротьби з виявами академічної недоброчесності.

3.2. Заходи щодо поширення принципів академічної доброчесності в Ліцеї передбачають:

- створення інформаційної бази, за допомогою якої здійснюватиметься популяризація принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності усіх учасників освітнього процесу, основними складовими якої є інформаційний сайт «Академічна доброчесність», інформаційні та методичні матеріали, присвячені питанням дотримання академічної доброчесності в Ліцеї, попередженню плагіату, перевазі чесних форм навчання та виконання самостійних і контрольних робіт;
- проведення декади «Академічна доброчесність в Ліцеї», де фігуруватимуть заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності (тренінги для учнів «STOP СПИСУВАННЯ», ділова гра для учнів 8-9 класів «Я ставлю оцінку», лекції для старшокласників «Особиста доброчесність», конкурс висловлювань учнів «Учитися чесно – це ...» та ін.; для педагогічних працівників – круглий стіл «Культура академічної доброчесності», лекція «Філософія доброчесності: від античності до XXI століття», тематична книжкова виставка в бібліотеці до Міжнародного дня інтелектуальної власності, моніторинг випадків порушення академічної доброчесності педагогами Ліцею.

IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності в Ліцеї покладається на адміністрацію, педагогічний колектив, здобувачів освіти та їх батьків.

4.2. За порушення правил академічної доброчесності педагогічні працівники Ліцею можуть бути притягнутими до таких видів відповідальності:

- дисциплінарної (попередження, догана);
- адміністративна та кримінальна відповідальність;
- інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України;
- доведення інформації до загальних зборів закладу освіти, правоохоронних органів;
- позбавлення почесних звань, нагород тощо;
- звільнення.

За порушення правил дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачається відповідальність у формі:

- попередження;
- зниження результатів оцінювання;
- повторне проходження оцінювання (самостійна робота, контрольна робота, іспит);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

4.3. Відповідальність за порушення академічної доброчесності в Ліцеї визначають положення чинного законодавства та внутрішні положення закладу освіти.

4.4. Виявлення фактів порушення академічної доброчесності педагогічними працівниками Ліцею здійснюється Комісією з питань академічної доброчесності та адміністрацією закладу освіти.

V КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЕТИКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

5.1. Комісія з питань дотримання академічної доброчесності та етики педагогічних працівників є незалежним органом для розгляду питань, пов'язаних з порушенням Положення про академічну доброчесність та моніторингами щодо його дотримання усіма учасниками освітнього процесу.

5.2. До складу Комісії входять представники адміністрації Ліцею, педагогічного колективу, батьківської громади (за згодою) та представник самоврядування.

5.3. Персональний склад комісії затверджується рішенням педагогічної ради. Голова, заступник голови та секретар Комісії обираються з числа осіб, що входять до неї.

5.4. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення. За відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник.

5.5. Секретар Комісії здійснює повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічної обробки або підготовки матеріалів до розгляду на засіданнях.

5.6. Термін повноважень Комісії – 1 рік.

5.7. Комісія розглядає питання порушення морально-етичних норм поведінки та правових норм цього Положення за потребою або за заявою учасників освітнього процесу.

5.8. Комісія має такі повноваження:

- виявляти та встановлювати факти порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу Ліцею;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу;
- готувати пропозиції, надавати рекомендації та консультації щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність Ліцею;
- отримувати й розглядати заяви за підписом заявителя;
- залучати до своєї роботи експертів, виконувати технічні й програмні засоби для встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;
- ознайомлювати учасників освітнього процесу та адміністрацію Ліцею з інформацією про порушення академічної доброчесності для подальшого реагування.

5.9. Свої повноваження Комісія здійснює за умови, що кількість її членів, присутніх на засіданні, складатиме не менше двох третин її складу і звітує про свою роботу двічі на рік.

VI ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення погоджується рішенням педагогічної ради Ліцею і набирає чинності з моменту схвалення.

6.2. Адміністрація Ліцею зобов'язана ознайомити учасників освітнього процесу з текстом Положення. Незнання або нерозуміння основних положень документу не є виправданням у разі порушення норм академічної доброчесності та професійної етики.

6.3. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися будь-яким учасником освітнього процесу за поданням до педагогічної ради закладу освіти та бути введеними в дію за наказом директора Ліцею.